

Julian Kałowski

"Enchiridion della vita consacrata. Dalle Decretali al rinnovamento post-conciliare (385-2000)", Bologna-Milano 2001 : [recenzja]

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawnohistoryczny 45/1-2, 283-284

2002

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Enchiridion della vita consacrata dalle Decretali al rinnovamento post-conciliare (385-2000) edizione bilingue. Centro Editoriale Dehoniano, Bologna, Ancora Editrice, Milano 2001, ss. 3465 + [132].

Sobór Watykański II w dekreście o przystosowanej do współczesności odnowie życia zakonnego *Perfectae caritatis* w sposób jednoznaczny stwierdza: „Przystosowana do współczesności odnowa życia zakonnego obejmuje zarówno nieustanne powracanie do źródeł wszelkiego życia chrześcijańskiego, jak i do pierwotnego ducha stanowiącego natchnienie do zmienionych warunków naszej doby” (PC 2). Z kolei Konstytucja dogmatyczna o Kościele *Lumen gentium* podaje podstawową prawdę, że „Rady ewangeliczne... są darem Bożym, który Kościół otrzymał od swego Pana i z Jego łaski ustawicznie zachowuje. Sama zaś władza Kościoła pod przewodnictwem Ducha Świętego zatroszczyła się o to, aby je wyjaśniać, kierować ich praktykowaniem, a także ustanawiać stałe odłamy formy życia oparte na tych radach” (LG 43).

Z wielkim zatem zadowoleniem ze względu na wagę zagadnienia należy przyjąć pozycję, w której – jak wskazuje na to tytuł – zamieszczone zostały dokumenty promulgowane przez kompetentne władze Kościoła katolickiego, w tym przede wszystkim Stolicę Apostolską, dotyczące życia konsekrowanego, a więc instytutów zakonnych, instytutów świeckich, stowarzyszeń życia apostołskiego oraz innych zrzeszeń uznanych za takie. Niektóre z dokumentów dotyczą poszczególnych instytutów życia konsekrowanego, w tym głównie instytutów zakonnych oraz świeckich.

Omawiana pozycja – co zasługuje na podkreślenie – zawiera akty prawne już od roku 385, a więc niemal od początku istnienia zorganizowanych form realizacji rad ewangelicznych. Wielu z nich nie wydawano do tej pory drukiem, a jeśli nawet były publikowane, to w sposób nieoficjalny. Wartością omawianej pozycji jest również to, że zawarto w niej dokumenty dotyczące instytutów życia konsekrowanego także pośrednio, to znaczy z tekstów o innej tematyce zaczerpnięto fragmenty traktujące o życiu konsekrowanym. Prawie wszystkie zawarte w niniejszej publikacji dokumenty ukazały się już wcześniej drukiem jako samodzielne pozycje lub w znanych zbiorach prawnych, takich jak na przykład *Corpus Iuris Canonici. Editio Lipsiensis secunda post Aem. Richteri curas ad librorum manu scriptorum et editionis Romanae fidem recognovit et adnotatione critica instruxit Ae. Fridberg, pars I. Decretum Magistri Gratiani; pars II. Decretalium collectiones, 2 voll., Graz 1955 (Unveränderter Nachdruck der 1879 in Leipzig bei Tauchnitz erschienenen Ausgabe. Pho-*

tomechanischer Nachdruck); *Collectanea in usum Secretariae Sacrae Congregationis Episcoporum et Regularium, cura A. Bizzarri*, Romae 1885; *Codicis Iuris Canonici Fontes, voll. I-IX, cura P. Gasparri, J. Serédi*, Romae 1923-1939 oraz w innych. Omawiana publikacja ma – co stanowi jej walor – charakter całościowy i jest dziełem dwóch sławnych i cieszących się wielkim autorytetem wydawnictw – Edizioni Dehoniane Bologna oraz Ancora Editrice Milano.

Na szczególnie podkreślenie zasługuje to, że teksty zamieszczone w zbiorze zostały podane w dwóch językach, czyli w takim, w jakim dokument promulgowano, oraz w języku włoskim. Jest to pożyteczne, a nawet konieczne, ponieważ w obecnej rzeczywistości niewiele osób – łącznie z duchownymi i to również po studiach specjalistycznych – zna łacinę lub korzysta jedynie z tekstów łacińskich. A szkoda, gdyż prawie wszystkie źródła dotyczące depozytu wiary raz inne dokumenty Kościoła katolickiego z małymi wyjątkami sporządzano od początku w języku łacińskim, a jeśli zdarzało się inaczej, w późniejszych okresach dokonywano ich przekładu na łacinę. Ponadto tekst łaciński był tekstem źródłowym, czyli autentycznym, i tylko on stanowił bazę dla wykładów oraz licznych komentarzy. Obecna rzeczywistość jest jednak inna i dlatego w celu łatwiejszego zrozumienia dyspozycji zamieszczonych w poszczególnych dokumentach kościelnych dokonuje się ich przekładu na języki nowożytnie.

Anonsując niniejszą pozycję warto zauważyć, że w Europie Zachodniej – w przeciwieństwie do Polski – publikowano wcześniej zbiory dokumentów dotyczących życia konsekrowanego. Należy do nich na przykład *Enchiridion de statibus perfectionis. Documenta Ecclesiae sodalibus instituendis*, Romae 1949 oraz inne zbiory zarówno sprzed Soboru Watykańskiego II, jak i późniejsze. Dzięki tym pierwszym, zwłaszcza dziewiętnastowiecznym, można lepiej poznać i zrozumieć ewolucję instytutów – według obecnie obowiązującej terminologii instytutów życia konsekrowanego i stowarzyszeń życia apostolskiego, a tym samym uwolnić się od przypisywania niektórym zakonodawcom działań pionierskich, a więc uważania ich za twórców nowych form życia konsekrowanego.

W Polsce również ukazały się zbiory dokumentów dotyczących życia zakonnego, np. Paweł VI, *Charyzmat życia zakonnego. Przemówienia i dokumenty*. Wybór i opracowanie A. Żuchowski, T. Sułowska, Poznań-Warszawa 1974; Jan Paweł II, *O życiu zakonnym. Przemówienia. Listy apostolskie. Instrukcje*. Wybór tekstów i opracowanie E. Weron, A. Jaroch, Poznań-Warszawa 1984; *Życie konsekrowane w dokumentach Kościoła od Vaticanum II do Vita consecrata*. Zebrał, opracował, wstępami opatrzył i indeksy sporządził B. Hylla, Kraków 1998. Wymienione pozycje zawierają jednak wytyczne kompetentnych władz kościelnych, wydane po zakończeniu Soboru Watykańskiego II i to tylko w polskiej wersji językowej.

Ks. Julian Kałowski, MIC